

MISPLAATST VERWIJLT

Op 11 juli van het vorige jaar trad de wet in werking, die aanvullende bepalingen bevat tot het verlenen van de bevoegdheid van tandheelkundige. In verduidelijkende taal gaat het, naar men weet, om het verlenen van een bevoegdheid aan de z.g. groepen van 3 en 19, die thans ten genoegen van de minister moeten blijk geven dat zij voldoende bekwaamheid bezitten om de volledige tandprothese toe te passen, anders gezegd de gehele tandheelkunst zonder de orthodontie uit te oefenen.

Begin januari 1955 werd het daartoe strekkende wetsontwerp ingediend om ruim twee jaar later na allerlei wederwaardigheden door de Eerste Kamer te worden aangenomen. Over de schriftelijke voorbereiding en de openbare behandeling van het wetsontwerp in de volksvertegenwoordiging is te dezer plaatse regelmatig verslag gedaan; een algehele terugblik is derhalve overbodig.

Slechts zij eraan herinnerd dat al spoedig bij de behandeling in de Tweede Kamer de van ouds bekende pogingen werden gedaan om ook andere onbevoegd praktiserenden dan de genoemde groepen in de gunst daarvan te doen delen. De minister bleef echter onvermurwbaar en zo kon het geschieden dat de vaste commissie van de Kamer door de bewindsman werd overtuigd dat de bepleite uitbreiding niet aanvaardbaar was uit een oogpunt van volksgezondheid.

Wie mocht hebben gemeend dat dit standpunt een richtsnoer zou zijn voor de Eerste Kamer kwam bedrogen uit: een simpel adres van de Ned. Tandtechnische Vereniging was voldoende om senatoren van de verschillende fracties in de verdediging te brengen van de belangen van deze onbevoegden, teneinde ook hen onder de „aanvullende bepalingen” te zien gebracht. Alles vanwege de „gedupeerdheid” van dewelke zij en anderen nog steeds als het slachtoffer worden gedoodverfd.

Het onverwacht sterke verzet in ons Hogerhuis stuitte eveneens op de afwijzende houding van de minister en zo bleef het wetsontwerp beperkt tot de daarin genoemde groepen. Van belang is nog op te merken dat de niet-bevredigde kamerleden ondubbelzinnig te verstaan hebben gegeven dat de kwestie der tandtechnici naar hun overtuiging met dit wetje niet definitief was afgedaan, zodat in de toekomst met een of meer reprises kan worden gerekend.

Gelijk reeds werd opgemerkt, bestaat een der eerste maatregelen ten aanzien van de uitvoering van de wet in het scheppen van de gelegenheid voor de betreffende personen om van hun bekwaamheid te doen blijken. Voor het daartoe strekkende onderzoek heeft de minister gemeend een beroep te moeten doen op de medewerking van de Maatschappij, die zich van meet af aan tegen het wetsontwerp heeft gekant. Deze heeft, gelijk bekend is, te kennen gegeven niet bereid te zijn deskundigen uit haar midden aan te wijzen. Haar standpunt

nader preciserende, heeft zij deelneming aan het onderzoek der gegadigden weliswaar niet verboden, maar een initiatief van individuele leden zou op weinig waardering aanspraak kunnen maken.

Het gevolg is geweest dat het samenstellen van de commissie van onderzoek veel voeten in de aarde heeft gehad; ten slotte heeft men enige tandartsen buiten de Maatschappij weten te vinden om de commissie volledig te maken.

De weigering van de georganiseerde tandheelkunde om de minister behulpzaam te zijn bij de uitvoering van het onderhavige wetje is voor de heer Mr. J. H. VERGRAGT, hoofd van de afdeling Medische beroepen en Ziektenbestrijding van het ministerie van Sociale zaken, waaronder deze aangelegenheid ressorteert, aanleiding geweest om in het Nederlands Juristenblad van 21 juni j.l. een nabetrachting te houden.

Na een korte inleidende beschouwing over het wezen van het vrije beroep, noemt hij als keerzijde van de vrijheid de sociale verantwoordelijkheid, ook met betrekking tot de uitvoering van maatregelen, die de instemming zijner vertegenwoordigers niet hebben. In dit verband gispt de schrijver de houding van de Maatschappij om de uitvoering van een langs democratische weg tot stand gekomen wet te dwarsbomen.

Mr. VERGRAGT erkent dat in 1939 tegenover de bereidverklaring van de Mij, om aan het onderzoek naar de bekwaamheid mede te werken, de toenmalige minister zijn belofte, de onbevoegde uitoefening te liquideren, niet heeft gestand gedaan. Hij meent echter dat deze belofte onjuist en onwettelijk is geweest omdat over het algemene belang (waartoe de bevoegdverklaring in genoemd jaar mocht worden gerekend) nu eenmaal niet kan worden gemarchandeerd. Bijgevolg was een latere bewindsman dan ook niet gebonden bij een hernieuwde stap om aan verdere „gedupeerden” recht te doen. Eenmaal het betreffende wetsontwerp aangenomen, past – zo stelt de schrijver – na het goed recht van oppositie vóór de totstandkoming, geen tegenwerking meer.

Het met de weigering der Maatschappij betoonde verzet acht de schrijver „een uitermate bedenkelijk verschijnsel”, waardoor de vrijheid van het beroep „een gevaarlijk ding wordt, dat in een rechtsstaat niet past”. Als tegenhanger wijst hij op de Engelse tandartsen, die na de totstandkoming tegen hun zin van de National Health Services Act in 1946 aan de uitvoering loyaal medewerken.

Tot zover in grote trekken de strekking van het als publiek verwijt bedoelde betoog waarmede de schrijver de houding van de Maatschappij aan de kaak stelt. Wanneer wij gemeend hebben hiervan melding te moeten maken, dan is het in de eerste plaats omdat de gegeven voorstelling van zaken niet onweersproken kan blijven. Wil men de beweegredenen van de Maatschappij recht laten wedervaren, dan kan men niet, gelijk door Mr. VERGRAGT is geschied, deze materie behandelen los van haar historie. De Maatschappij heeft, als enige feitelijke deskundige, vanaf het begin der bevoegdverklaringen gewaarschuwd dat na de getroffen regeling niet een eind zou zijn gemaakt aan het gedupeerd zijn van de tandtechnici en de feiten hebben haar in het gelijk gesteld. Na de ergerlijk lichtvaardige wijze waarop de eerste bevoegdverklaringen tot stand zijn

gekomen, is de in 1957 getroffen voorziening de zesde in successie waarmee getracht is deze nooit eindigende zaak definitief te regelen. En dat dit de laatste zou zijn geweest, kan niemand in ernst geloven. Onze beroepsorganisatie heeft tijdig haar onthouding aangekondigd in het klaarblijkelijk te optimistische vertrouwen dat dit enig gewicht in de schaal der parlementaire behandeling zou leggen. Nu zulks niet is geschied moeten Regering en volksvertegenwoordiging de verantwoordelijkheid alleen dragen; de Mij kan die terecht niet delen.

Als verzwarende omstandigheid dient daarbij in aanmerking te worden genomen de willekeurige uitbreiding, die aan de rechtsgrond voor de verlening van nieuwe bevoegdheden is gegeven. Bij de jongste „aanvullende regelen” is het criterium opzettelijk vervaagd van: toepassing der tandprothese als beroep vóór 1913 tot: werkzaam zijn geweest op het gebied der tandheelkunst vóór 1920 (het betreffende arrest van de Hoge Raad). Terecht heeft de Mij te kennen gegeven dat hiermee de deur is opengezet voor elke verdere poging om ook andere zich gedupeerd gevoelenden toegang te verschaffen tot de uitoefening der tandheelkunst. In het licht van deze gefundeerde verwachting kan van haar bezwaarlijk verwacht worden dat zij de minister de behulpzame hand zou bieden bij de uitvoering van de betreffende wet.

De door de schrijver getrokken vergelijking met de Engelse Health Bill is irrelevant: bij de oppositie der tandartsen was niet de bevoegdheid in het geding, deze betrof uitsluitend de politieke en maatschappelijke zijde van deze voor de tandheelkundige praktijk zeer ingrijpende maatregel. De wet, eenmaal aangenomen, liet de tandartsen geen gelegenheid zich aan de uitvoering te onttrekken.

Er is echter nog een andere zwaar wegende factor, die het voor de Maatschappij onmogelijk heeft gemaakt om tegemoet te komen aan de wens van de minister tot het aanwijzen van deskundigen.

In de loop van haar bestaan heeft zij onverpoosd geijverd voor een aanpassing van de tandartsenopleiding aan de zich wijzigende wetenschappelijke behoeften. Tot dat doel was sinds jaren een permanente commissie ingesteld, die onder meer in een uitvoerig rapport met betrekking tot het tandheelkundige onderwijs de visie der daarin zitting hebbende deskundigen had neergelegd. In de eerste jaren na de bevrijding heeft de Maatschappij een belangrijk aandeel gehad in de totstandkoming van de onderwijsreorganisatie, waardoor de tandheelkundige opleiding werd geplaatst op het niveau waar zij zich kan ontplooiën naar de wetenschappelijke behoeften van het ogenblik.

Door nu personen aan te wijzen om een onderzoek in te stellen naar de geschiktheid voor de uitoefening der tandheelkunst in het kader van een bevoegdverklaring als tandheelkundige, zou zij het bij overheid en volksvertegenwoordiging heersende gevoelens bevestigen, dat voor de zelfstandige uitoefening ook kan worden volstaan met een kennis, die op een veel eenvoudiger basis is gevestigd, voor zover van een basis kan worden gesproken. Terecht kan de buitenstaander zich afvragen of een universitaire opleiding van de huidige

structuur nu wel zo onmisbaar is als het zonder ook blijkt te kunnen.

Van de staatsburger mag worden verwacht dat hij aan de wet gehoorzaamt; het gaat te ver om, ten gerieve van de overheid, van hem te vergen dat hij aan de uitvoering, al is het met tegenzin, actieve medewerking verleent als zulks de taak van de regering, door een wet opgelegd, vergemakkelijkt. De uitvoering ervan komt, naar het ons wil voorkomen, uitsluitend ten laste van het ambtelijke apparaat en van wie men verder bereid kan vinden om daarbij behulpzaam te zijn.

Men had naar de mening van velen onzer het onderzoek gevoeglijk achterwege kunnen laten; de commissie zal uit hoofde van haar opdracht genoopt zijn in het belang van de kandidaten te transigeren. In de uitslag zijn geen waarborgen vervat voor een beoordeling, waaraan objectieve waarde kan worden toegekend.

Aldus gezien was er voor de Mij maar één mogelijkheid: zich afzijdig te houden van wat de wetgever heeft gemeend en bij voortdoring meent dat voor de uitoefening ook wel voldoende is.

Aan deze aspecten is in de beschouwing van Mr. VERGRAGT voorbij gegaan en deze moet dan ook meer worden gezien als een reactie op de moeilijkheid waarin de minister is geraakt bij de uitvoering van de wet, dan als een onbevungen oordeel over de taak der beroepsorganisatie waar het de belangen van de tandheelkunde betreft.

B.